

14

En kommun har inte ansetts skyldig att svara för drift och underhåll av avloppspumpar som tillhandahållits vissa fastigheter för att undvika vatteninträngning vid regn.

H.N. äger sedan 1983 fastigheten L 3, G. och B.S. äger sedan 1981 L 4 och R.G. äger sedan 1972 L 5. Fastigheterna ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning och är anslutna till den såvitt avser ren-, spill- och dagvatten. De är bebyggda med enfamiljshus i ett plan med vidhängande garage uppförda 1973. Husen har källare under bostadsdelen. Ledningsnätet i området anlades i samband med att området exploaterades i början av 1970-talet. 1984 byggde kommunen om och förbättrade dagvattennätet. Fastigheterna har dräneringen ansluten till dagvattenledningen och dagvattnet till spillvattenledningen. Efter det att fastigheterna drabbats av inträngande vatten i källarna i samband med ett häftigt regn sommaren 1988 träffades en uppgörelse mellan sökandena och kommunen. Uppgåelsen innebar att kommunen skulle införskaffa pumpar som fastighetsägarna fick utan kostnad mot att de själva stod för arbetet med att installera pumparna. Pumparna har sedan installerats inne på fastigheterna.

Sökandena yrkade att Va-nämnden skulle ålägga kommunen att stå för drift och underhåll av pumparna på deras fastigheter.

Kommunen bestred yrkandet.

Sökandena anförde: Fastigheterna har haft problem med inträngande vatten och fukt vid tre tillfällen: 1976, 1984 och 1988. I samband med regn trängde då dagvatten in i källarna och det stod klarvatten upp till 15 cm över bottensulan i husen. Däremot har fastigheterna inte drabbats av att vatten trängt upp genom golvbrunnarna i källarna. Efter översvämningen 1984 fick H.N. besked att uppdämning statistiskt sett kunde komma att ske vart tredje år, vilket är oacceptabelt. År 1988 installerades pumparna. De fick pumparna och rör från kommunen och gjorde det mesta arbetet med installationen själva. När pumparna installerades diskuterades inte frågan om underhåll. De har själva skött om pumparna. Det har varit problem med pumparna, bl.a. har det hänt att de har slutat fungera. Det är risken för denna som oroar dem. R.G. har bytt pump två gånger. Makarna S. har fått reparera pumpen och hade problem senast i samband jul- och nyårshelgen 1994/95 då pumpen slutade fungera. H.N. har fått reparera sin pump en gång. En pump kostar ca 3 000 kr. Kostnaden

för material uppgår inklusive elkostnaden till knappt 1 000 kr per år. Därutöver tillkommer kostnader för underhåll.

Kommunen har ändrat va-taxan fr.o.m. den 1 januari 1995 så att det numera utgår särskild avgift för avledande av dagvatten, vilket det inte gjorde tidigare. De har tidigare funnit sig i att stå för underhållet av pumparna men anser nu att det oskäligt och orättvist att de skall stå för underhållet och dessutom betala avgift för avledande av dagvatten. När ansökan om bygglov för uppförande av husen på fastigheten gjordes ville fastighetsägarna lägga husen högre än de kom att ligga, vilket byggnadsnämnden inte accepterade.

Kommunen anförde: När ledningsnätet i området anlades var normen för dimensioneringen förmodligen att ledningsnätet skulle klara ett tvåårsregn. När nätet byggdes om dimensionerades det efter gängse grunder, vilket innebär att dämning kan uppstå i dagvattennätet med några års intervall. Det skulle inte vara ekonomiskt försvarbart att dimensionera nätet så att dämning aldrig uppstår. Det har kommit till bebyggelse efter det att ledningsnätet byggdes ut. En del av den bebyggelsen hade kommunen räknat med vid dimensioneringen. Kommunen har haft störst problem med spillvattenledningarna men även med dagvattenledningarna. Det har införts nya regler för att minska risken för uppdämningar och ställts krav på att fastigheternas dränering skall anslutas till dagvattenledningen. Det skulle annars bli för mycket vatten i spillvattenledningarna. De tre aktuella fastigheterna är korrekt anslutna.

Förbindelsepunkter för fastigheterna fanns upprättade när bygglov beviljades. Det är säkert självfall från bottensulan i husen till ledningsnätet i gatan. Kommunen ansåg att pumpar var det enda sättet att lösa fastigheternas problem. Pumparna lyfter dränvatten till dagvattennätet. Utan någon skyldighet därtill införskaffade kommunen pumparna för att hjälpa sökandena. Emellertid åligger det sökandena själva att se till att dränvatten inte tränger genom källarväggarna. Detta kan göras antingen genom att väggarna är starka nog att motstå ett visst vattentryck eller genom att fastighetsägarna ser till att dämning inte uppstår i dräneringsledningarna. Det finns ingen grund för att kommunen skall stå för underhållet av och tillsynen över pumparna. Husen är felbyggda. Källarna ligger för lågt. Det går inte att lägga källare på den nivå de ligger i ett sankt område. I det aktuella området finns det inte fler fastigheter som har pumpar, men det finns ett tiotal fastigheter inom andra områden i kommunen som har pumpar.

Va-nämnden yttrade:

I 14 och 17 §§ lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (valagen) anges vad som ingår i en allmän va-anläggning respektive vad som utgör en fastighets va-installation. Av lagrummen följer att ledningar och andra va-anordningar fram till förbindelsepunkten ingår i den allmänna anläggningen, medan ledningar och va-anordningar för en fastighet vilka är placerade på fastighetens sida om förbindelsepunkten ingår i fastighetens va-installation. Enligt 13 § skall förbindelse-

punkten som huvudregel vara placerad i fastighetens omedelbara närhet. Någon skyldighet för huvudmannen att bekosta eller underhålla ledningar och andra anordningar på fastigheternas sida om förbindelsepunkten föreskrivs inte i va-lagen.

Utredningen i målet ger inte underlag för bedömning av om behovet av pumparna orsakats av brister i den allmänna va-anläggningen eller betingas av förhållanden som är hänförliga till fastigheterna. Sökandenas talan får emellertid uppfattas så att de gör gällande att det strider mot kravet i 26 § va-lagen om skälig och rättvis avgiftsfördelning att de numera efter taxeändring skall betala avgifter för avledande av dagvatten och dessutom stå för driften och underhållet av pumparna och därför vill att kommunen skall ansvara för dessa.

Fastighetsägarna är skyldiga att utöver att svara för kostnaderna för sina egna va-installationer även bidra till täckandet av kostnaderna för den allmänna va-anläggningen. Det är således huvudmannens kostnader för den allmänna va-anläggningen i dess helhet som skall finansieras genom uttag av avgifter av anslutna fastigheter. Dessa avgifter skall enligt fördelningsregeln i 26 § va-lagen fördelas efter skälig och rättvis grund. Innebörden av regeln är bl.a. att kostnaderna som regel skall fördelas på de särskilda fastigheterna i förhållande till deras större eller mindre nytta av anläggningen med bortseende från huvudmannens kostnader för anslutning av varje särskild fastighet och för olika delar av anläggningen. Fastighetsägarnas kostnader för de egna va-installationerna fördelas däremot inte efter någon sådan regel.

Pumparna är efter en överenskommelse med kommunen övertagna av sökandena och placerade på fastigheterna i syfte att pumpa upp dräneringsvattnet till dagvattenledningen och motverka eventuella uppdämningar i dagvattennätet. Denna placering medför att pumparna enligt vad som tidigare anförts inte ingår i den allmänna va-anläggningen utan i stället utgör del av respektive fastighets va-installation. Kommunen kan sålunda inte mot sitt bestridande åläggas ansvar för drift och underhåll av pumparna.

Det behöver mot denna bakgrund inte heller i och för sig innebära någon konflikt med fördelningsregeln i va-lagen att sökandena får erlägga full avgift för dagvattenavledning och samtidigt underhålla den egna pumpinstallationen. En annan fråga är om brister i den allmänna va-anläggningen nödvändiggör pumpinstallationen och därför kunde berättiga till viss avgiftsreduktion eller om sådana brister kan medföra ersättningsskyldighet för kommunen för kostnader som uppstått till följd därav. Denna fråga har Va-nämnden vid nu förd talan inte haft att ta ställning till.

Va-nämnden lämnade sökandenas talan utan bifall.

Beslut: 1996-02-01, BVa 6

Mål nr: Va 46/95